

Obrazy
namaľované
jedným dychom

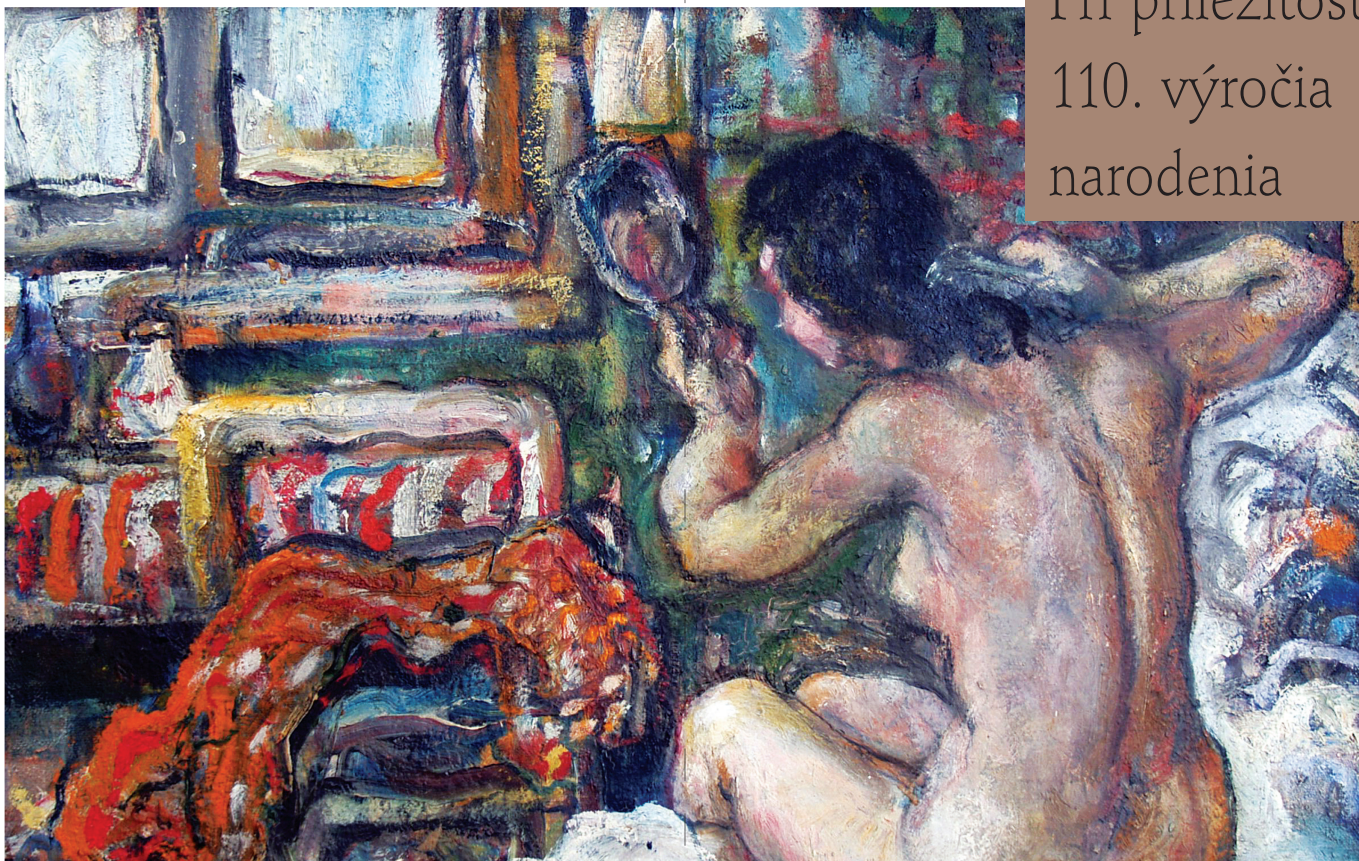

MÚZEUM VOJTECHA
LÖFFLERA
KOŠICE – STARÉ MESTO

CMUK : *
Club milovníkov umenia Košíc

Július
Jakoby

(1903 – 2013)

Pri príležitosti
110. výročia
narodenia

Kurátor výstavy: Peter Markovič
Múzeum Vojtecha Löfflera v Košiciach
Alžbetina 20, Košice
8. august – 8. september 2013

Vernisáž výstavy:

8. august 2013 o 18.00

Július Jakoby

Obrazy namaľované jedným dychom

(1903 – 2013)

Maliar Július Jakobyho je jednou z najvýznamnejších umeleckých osobností východoslovenského maliarstva dvadsiateho storočia. Umeľcovo dielo sa tiež stalo synonymom košického maliarstva. Jakoby zároveň reprezentuje aj jednu z výnimočných osobností slovenského maliarstva druhej polovice dvadsiateho storočia.

Július Jakoby bol maliarom hedonistickej koloristickej palety. Programový figuralista svojou tvorbou vytvoril jedinečnú a nepatetickú výpoveď o prostej ľudskej existencii. Umelec bol maliarom, inšpirovaným k tvorbe podnetmi zo svojho bezprostredného prostredia. Obrazmi s výjavmi z košických ulíc, dvorov, záhradných reštaurácií alebo periférie sa stal excelentným zapisovateľom jednoduchých ľudských príbehov. Jeho ľudské porozumenie prostým pocitom, umelecká senzualita i schopnosť bezprostrednej primárnej maliarskej reakcie, vytvorili presvedčivé svedectvo o radoostiach, trápeniach, bolestiach i dezilúziách človeka jeho doby. Jakoby bol maliarom nenapodobiteľného expresívneho gesta a nervného, vášnivého a nepokojného rukopisu, ktorým vytváral svoje „friešné“ obrazy, spontánne namaľované akoby jedným dychom. Medzi Jakobyho typické motívy patria zobrazenia ženských aktov, výjavy z dvorov, ulíc alebo intimity domova či ateliéru alebo posezení v letných záhradách. Koloristické expresie, vášeň, s ktorou maľoval a akoby rekreatívny model videnia mesta a človeka, nevyjadrujú celú podstatu maliarovho myslenia. Obraz človeka v Jakobyho diele pripomína aj jeho trpké a a neradostné okamihy existencie. Umelec bol majstrom sebaspytovania, irónie a sebaíronie, demaskujúcej grotesky a videnia panoptikálnych obrazov v kaleidoskope sveta. Trápený pochybnosťami o vlastnom bytí aj maľovaní, frustrujúco vyjadril i svoje pocity životnej skepsy a triezve, neiluzívne videnie podôb človeka.

Maliar je označovaný za výrazného umeleckého solitéra. Zdôrazňovaná býva Jakobyho umelecká osamotenosť, definovaná predovšetkým systémom kultúrnych a regionálnych kontextov. Existencionálna atmosféra legendárneho pivničného ateliéru na košických Ťahanovských riadkoch, z ktorého v extrémnej umeleckej aj životnej perspektíve vnímal dianie vo svojom okolí, dozaista poznačila umelcovo vnímanie skutočných hodnôt sveta. Jakobyho mrazivá ľudská groteska a trýznivé, odhaľujúce seba-demaskovanie, poznanie drámy života s jeho existencionálnym rozmerom, zasunutým v spodných prúdoch pod povrchom jeho hýrivého umeleckého talentu, poukazuje na vnútorný charakter opakovane prežívanej ľudskej a umeleckej krízy, ktorá sa len zdanlivo stráca pod expresívnosťou a hedonistickým očarením rýdneho koloristu alebo maliara s vášňou a ľahkosťou maľujúceho požívateľné scény a obrazy života.

Výnimočný maliar Július Jakoby patrí k nezabudnuteľným predstaviteľom košickej výtvarnej scény druhej polovice dvadsiateho storočia. Autorova endemická spojitosť s košickým prostredím vytvorila prirodzené asociácie o osudovosti tohto spojenia a jeho určujúcim vplyve na Jakobyho maliarsky program. Pre mnohých Jakobyho priaznivcov zostal umelec geniálnym košickým zápečníkom a predovšetkým ľudsky a umelecky svojráznym Košičanom a osobitým maliarom z niekdajšej periférie mesta. Záujem o umelcovo diela neutícha a v súčasnosti maliarska tvorba Júliusa Jakobyho predstavuje jednu z najočeneňovanejších hodnôt slovenského maliarstva 20. storočia.

Peter Markovič

